

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

14 квітня 2022 року

Біла Церква
2022

УДК 340

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Нікітенко О.І., д-р юрид. наук

Копотун І.М., д-р юрид. наук,

Академія ГУСПОЛ (Чеська Республіка)

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Актуальні проблеми права в умовах сучасних викликів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 14 квітня 2022 р. м. Білоцерківський НАУ. 127 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

Секція 1 Теоретичні, історичні, філософські, соціологічні аспекти права

Мельник Л.М., Грек І.М. «Русській мір» як політтехнологія: історія виникнення.....	5
Росавіцький О.О. Правда і міфи історії утворення російської імперії – погляд з 21 століття.....	7
Ордіна Л.Л. Діяльність УПА у другій світовій війні: бій під Гурбами (21-25 квітня 1944 р.).....	9
Настюк А.А. Роль Ігоря Рюриковича в боротьбі за княжу владу до його правління.....	11
Терещук М.М. Генезис юридичної відповідальності в публічному праві.....	15
Малишко Д.В., Терещук М.М. Теоретико-правове осмислення категорії «правова система».....	17
Козійчук Б.Р., Косович В.М. Поняття гідності: теоретико-правовий аспект.....	20
Касич Є.Ю., Лантух І.С. Булінг у дитячому середовищі: причини, наслідки та відповідальність.....	23
Процько М.І. Соціологічні та правові особливості анатомії людської деструктивності.....	25

Секція 2 Сучасні проблеми правового регулювання в галузі конституційного, адміністративного, фінансового та міжнародного права

Бровко Н.І. Проблеми правового статусу українських мігрантів в умовах військової агресії РФ.....	27
Мельник О.Г. Антикорупційні заходи у сфері сільського господарства в контексті відносин України з Європейським Союзом.....	30
Сімакова С.І. Природа права людини на свободу пересування: теоретико-правовий аналіз.....	32
Єфремова І.І. Особливості реалізації приватних прав в умовах воєнного стану.....	35
Домбровська О. Права дитини в умовах збройного українсько-російського конфлікту.....	37
Поляруш-Сафроненко С.О. Правове регулювання порядку добровільного об'єднання територіальних громад.....	41
Вакулук В.Ф., Кондратюк Т.М. Правове регулювання обліку внутрішньо переміщених осіб.....	45
Копотун І.М., Рудик М.М. Нормативно-правове забезпечення безпеки дорожнього руху: міжнародний досвід.....	47
Оніщик Ю.В. Примирення сторін як спосіб вирішення митних спорів.....	50
Макарчук В.В. Діяльність бюро економічної безпеки України в умовах воєнного стану.....	53
Самойлович А.А. Адміністративно-преюдиційні питання у сфері безпеки дорожнього руху.....	56
Нікітенко О.І. Поняття, принципи та правове регулювання адміністративної відповідальності.....	58
Дем'янченко А.С., Заєць А.П. Проблеми нормативного закріплення адміністративного захисту прав громадян на доступ до державної служби.....	62
Ковальчук І.В. Правове регулювання податкових змін в українському законодавстві, покликаних підтримати економіку в умовах воєнного стану.....	65
Малишко І.В. Альтернативні способи вирішення податкових спорів в Україні.....	68
Щербина О.Є., Настіна О.І. Медіація: формування правової культури позасудового вирішення конфліктів.....	71
Коваль О.А. Принципи адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури України.....	72
Сокиринська О.А. Правовий аналіз поняття «незаконного арешту» під час міжнародного конфлікту та конфлікту неміжнародного характеру.....	75

Список використаних джерел:

1. Старчук О.В. Щодо поняття принципів права. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 40–43.
2. Теория государства и права: учеб. для юридических вузов и факультетов / под ред. В.М. Корельского, В.Д. Перевалова. М.: Норма Инфра-М, 1999. 559 с.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
4. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 у справі 1-33/2004 за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text>.
5. Теорія держави і права: навч. посіб. / В.М. Субботін, О.В. Філонов, Л.М. Князькова, І.Я. Тодоров. К.: Знання, 2005. 327 с.
6. Маноха О.Є. Законність у діяльності правоохоронних органів і соціологія. Проблеми удосконалення кримінального та кримінально-процесуального законодавства. К., 1993. С.83-88.
7. Матвеев П. Історія адвокатури. Правовий статус адвокатури, адвокатська діяльність. Юридичний журнал. 2013. № 1. С. 114–132.
8. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адвокатуру». Законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність: 36. нормат. актів; Коментар / Академія адвокатури України. К.: Юрінком Інтер, 2003. 432 с.
9. Северин К.М. Принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2014. № 10-1. Том 1. С. 151-154.

УДК 341.9

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НЕЗАКОННОГО АРЕШТУ» ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОГО КОНФЛІКТУ ТА КОНФЛІКТУ НЕМІЖНАРОДНОГО ХАРАКТЕРУ

Сокиринська О.А.

*кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри публічно-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна*

Закони війни, що стосуються незаконного арешту, варіюються залежно від того, чи є даний конфлікт міжнародним. До такого роду конфліктів ці норми деталізовані дуже ретельно, в той час як для конфліктів не міжнародного характеру сформульовані лише мінімальні стандарти.

Незаконний арешт під час міжнародного збройного конфлікту є суттєвим порушенням Четвертої Женевської Конвенції 1949 року. [1] Статут Міжнародного кримінального трибуналу по колишній Югославії визначає, що (незаконне) ув'язнення цивільних осіб є злочином проти

людяності. Злочином проти людяності також вважається ув'язнення як форма переслідування за політичними, релігійними та расовими ознаками.

Арешт цивільних осіб не завжди є протиправним діянням. Відповідно до статті 42 Конвенції, яка декларує право держави під владою якої вони знаходяться інтернувати осіб, що загрожують її безпеці, - але тільки в тому випадку якщо це дійсно необхідно для безпеки країни під владою якої вони знаходяться. Ця процедура передбачена і описана у таких поняттях як «інтернування» або «примусове поселення». Цивільна особа може бути також піддана інтернуванню на цілком законних підставах, якщо вона скоїла незначне правопорушення по відношенню до окупаційної влади, або вона є джерелом реальної загрози. [1]

Міжнародний Комітет Червоного Хреста характеризує інтернування як спосіб відіслати людину туди, де здійснювати нагляд за нею буде легше. Цивільна особа, яка знаходиться в чужій країні, що перебуває в стані війни, може бути інтернована, якщо це вкрай необхідно для безпеки держави під владою якої вона знаходиться. Щодо окупованих територій, то цивільна особа може бути інтернована, якщо суттєві інтереси безпеки потребують застосування заходів безпеки по відношенню до таких осіб. До таких дій можна віднести шпигунство, акти саботажу або дії які вчиняються організаціями, що мають на меті вчинення масових заворушень, а також будь-які дії вчинені будь-яким іншим способом, що загрожують безпеці воюючої держави. Той факт, що особа є громадянином держави-противника не є достатньою підставою для застосування цієї норми. Цивільні особи можуть бути затримані або заарештовані за скоєння кримінальних злочинів чи за підозрою у їх вчиненні, але у будь-якому випадку їм повинно гарантуватись право на справедливий суд.

Також цілком правомірно у надзвичайних обставинах, наприклад, у випадку наближення наступу та військових дій, переміщати цивільних осіб задля їх власної безпеки у тимчасові сховища. У цьому випадку про них потрібно відповідним чином піклуватись та повертати додому коли небезпека минула. Комбатанти противника можуть бути інтерновані як військовополонені.

Ані Женевські Конвенції, ані Додатковий протокол II не містять норм інтернування цивільних осіб під час конфліктів не міжнародного характеру. Однак, діючі норми вимагають, щоб у випадку, коли інтернування є покаранням за злочин, підсудному було б забезпечено в повному обсязі право на справедливий суд.

Світова практика застосування норм Женевських Конвенцій, а також практика військових трибуналів та прийнятих ними рішень свідчить про те,

що навіть у випадку коли цивільні особи озброєні та поведуться вороже, закон вимагає дотримуватись по відношенню до них визначених міжнародним правом стандартів. Починаючи зі статті 37 Четвертої Женевської Конвенції, яка спеціально визначає, що з такими особами, які знаходяться під вартою або відбувають покарання у вигляді позбавлення волі слід поводитись гуманно під час їх ув'язнення.[1] Ця умова передбачає, що ув'язнені повинні бути захищені від будь яких нападів, отримувати необхідне харчування, одяг та догляд. Аналогічні вимоги гуманного поводження можуть застосовуватись і у конфліктах не міжнародного характеру. Додатковий протокол II вимагає надавати ув'язненим продовольство, одяг, дах над головою, дотримання умов гігієни для збереження здоров'я. Інтернованим військовополоненим повинно надаватись достатньо місця для нормального сну та можливості здійснювати релігійні обряди, що передбачені їх релігією. Держава, під владою якої вони знаходяться, зобов'язана забезпечувати їх належним медичним обслуговуванням. Добове харчування повинно бути достатнім по кількості та якості, щоб підтримувати гарний стан здоров'я військовополонених. [2]

В усіх міжнародних конфліктах інтернованим особам повинно бути дозволено залишати при собі речі та предмети особистого користування. Предмети, які мають головним чином суб'єктивну цінність, не можуть бути вилучені. Неконтрольоване та систематичне ув'язнення великих груп цивільного населення під час конфлікту, що набуває масовий характер (не має значення чи це міжнародний конфлікт, чи конфлікт не міжнародного характеру) є злочином проти людяності.

Якщо ув'язнені - некомбатанти, то на них автоматично розповсюджується дія загальної статті 3 до Женевських Конвенцій. Вона передбачає можливість застосування до конфліктів не міжнародного характеру положення про гуманне ставлення до будь яких осіб, що безпосередньо не беруть участі у військових діях. При цьому не допускається жодна дискримінація на кшталт цивільного населення та комбатантів. Ця норма забороняє будь яке «посягання на життя (зокрема усі види вбивств), каліцтва, жорстоке поводження, тортури та катування» та «обвинувачення та застосування покарання без попереднього судового рішення, що було прийнято належним чином відповідним судом». [3]

Додатковий протокол II від 1977 року містить більш широкий перелік основних гарантій і прав цивільних осіб, що були інтерновані під час конфлікту не міжнародного характеру: хворі та поранені повинні користуватись повагою та належним доглядом; інтерновані повинні

забезпечуватись їжею та питною водою у тій же кількості у якій забезпечується місцеве цивільне населення; вони повинні мати відповідний та безпечний дах над головою.[2]

Відповідно до Женевських Конвенцій, у випадку міжнародного конфлікту держава, під владою якої знаходяться інтерновані особи, повинна допускати в табори представників організацій, подібних Міжнародному Комітету Червоного Хреста. Така своєрідна співпраця є взаємоприйнятною для всіх оскільки з одного боку дає змогу убезпечити державу від необґрунтованих звинувачень щодо порушення норм міжнародного права по відношенню до інтернованих осіб, а з іншого боку надає інтернованим особам зайву можливість захистити себе від свавілля окупаційної влади.

Список використаних джерел:

1. Женевська Конвенція про захист цивільного населення під час війни. Женева, 12 серпня 1949 р. *Четверта Женевська Конвенція (1949)*. Електронний ресурс. <https://www.icrc.org/rus/resources/documents/misc/geneva-convention-4.htm>
2. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року. URL: Електронний ресурс. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
3. Женевська Конвенція про покращення долі поранених і хворих в діючих арміях. Женева, 12 серпня 1949 р. *Перша Женевська Конвенція (1949)*. Електронний ресурс. zakon.rada.gov.ua/go/995_151

СЕКЦІЯ 3

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО, ЕКОЛОГІЧНОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО, АГРАРНОГО ПРАВА, ТРУДОВОГО ПРАВА ТА ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 346.93:347.91

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ МИРОВОЇ УГОДИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Пахомова А.О.

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

У рамках дослідження правової природи мирової угоди щодо спору, що виник з цивільних правовідносин, постає необхідність відмежування даного поняття від понять «медіативної угоди» та «досудового примирення». Це завдання